

NIMRÓD KÖNYVEK

A vadászat választott engem

„Mindannyiunk őseinek 99 százaléka vadászott, és ha nem lettek volna sikeres vadászok, akkor mi most nem lennénk itt... Tehát a vadászszennvedély antropológiai örökségünk, ezért ez nem szorul legitimációra, magyarázatra. Az viszont igen, ha valaki megtagadja és előítéletes ellenségességgel viszonyul a vadászathoz és a vadászokhoz” – mondta a Vadászati és Természeti Világkiállításon Semjén Zsolt –, és innen érthető meg: „hogyan nem én választottam a vadászatot, hanem a vadászat választott engem”.

A kötet négy műfaj, mégis egységet alkot:
Semjén Zsolt írásai az örök vadászat filozófiájáról,
Bayer Zsolt vallomásos novellái,
Vasáros Zsolt ihletett installációi és
Szőke Gábor Miklós elementáris szobrai egyetlen ívében!

2800 Ft

NIMRÓD KÖNYVEK

A vadászat választott engem

SEMJÉN ZSOLT írásai
BAYER ZSOLT novellái
VASÁROS ZSOLT installációi
SZŐKE GÁBOR MIKLÓS szobrai

1 A VADÁSZAT VÁLASZTOTT ENGEM

1

NIMRÓD KÖNYVEK

Semjén Zsolt írásai
Bayer Zsolt novellái

A
vadászat
választott
engem

Vasáros Zsolt installációi
Szóke Gábor Miklós szobrai

EGY A TERMÉSZETTEL
Vadászati és Természeti Világkiállítás
MAGYARORSZÁG 2021

NIMRÓD
VADÁSZÚJSÁG

© Semjén Zsolt, Bayer Zsolt, Vasáros Zsolt, Szőke Gábor Miklós

A könyv egészét vagy bármely részletét kizárólag a jogtulajdonos előzetes írásos engedélyével lehet sokszorosítani, reprodukálni, adathordozón tárolni, bármely elektronikus, mechanikus vagy egy rendszerben továbbítani.

Az Egy a Természettel Nonprofit Kft. megbízásából kiadja a Dénes Natur Műhely Kft.

Felelős kiadó
Dénes Rita

Szerkesztők
Bors Richárd, Kókai Márton

Nyelvi lektor
Gellér Tibor

Tervezés, nyomdai előkészítés
Remete Pál

Fotók
Botár Gergely
Gregus Máté

Nyomta és kötötte
Ipixel Nyomda

Felelős vezető
Kovács-Kisbalázs Csilla ügyvezető

Szőke Gábor Miklós szobrai a HUNGEXPO-n voltak láthatók,
Vasáros Zsolt installációi megtekinthetők a Bodajki Kastélyban.

ISBN 978-615-6243-31-7

TARTALOM

Előszó <i>(Farkas István „Lupus” Sch. P.)</i>	5
Beszéd a vadászatról <i>(Semjén Zsolt)</i>	9
Miért lettem vadász? <i>(Bayer Zsolt)</i>	15
A vadászat választott engem <i>(Semjén Zsolt)</i>	25
A nagy vidrafogás <i>(Bayer Zsolt)</i>	35
Széchenyi Zsigmond <i>(Semjén Zsolt)</i>	45
Első bakom <i>(Bayer Zsolt)</i>	53
Gyászbeszéd <i>(Semjén Zsolt)</i>	63
Az öngyilkos bak <i>(Bayer Zsolt)</i>	77
A vadászat védelmében <i>(Semjén Zsolt)</i>	87
A meg nem lőtt szarvas trófeája <i>(Bayer Zsolt)</i>	97
Egy a természettel <i>(Semjén Zsolt)</i>	107

ELŐSZÓ

LECTORI SALUTEM!

A jó előszó nem részenként elemzi a kötetet, hanem az egészeről szól, mert nyilvánvaló, hogy az egész több a részek puszta összegénél. Jelen esetben az említett követelményt könnyen teljesíthettem, mert a kötet írásai egy egészet alkotnak. Négy műfaj: Semjén Zsolt a vadászat filozófiájáról – már-már apológiájáról – ír, úgy is, mint a magyar vadászat szervezeti vezetője; Bayer Zsolt a vallo-másos novellista; Vasáros Zsolt az installáció művésze; és Szőke Gábor Miklós elementáris szobrai – mégis a kötetben mindez a gazdagság egyetlen ív harmóniájába olvad.

A természet: tanít bennünket az életről-halálról. A kultúra: az esztétika, az etika és a teológia felől reflektál erre – meglátva a természet mögött a Teremtőt. Hiszen értünk teremtetett minden, így nem csak a kinyilatkoztatás által, hanem a természet által is szól hozzánk. A kötet ennek a szó nélküli szólásnak a rezonanciája.

Most itt ülök a Duna-parton, amikor ezeket a sorokat írom, egy őszi napon, olvasgatom a könyvet, csodálom az erdő ezer színét, hallgatom a szarvasbögést, és megköszönöm Istennek a teremtést!

Farkas István „Lupus” Sch. P.

Semjén Zsolt

*Beszéd
a vadászatról*

Antropológiai tény, hogy az ember két világ részese: a természetnek és a történelemnek, a naturának és a kultúrának. A *természeti lét* pedig természeténél fogva: vadászlét.

A nagy spanyol filozófus, Ortega zseniális meglátása, hogy *„a történelmi ember a természet szökevénye”, de a vadászat által „az embernek mindig módja volt arra, hogy a jelenből az emberi létnek ebbe az őseredeti formájába meneküljön, melynek, épp azért, mert a kezdet kezdetén áll, nincs semmilyen történelmi előfeltétele. Vele kezdődik a történelem. Ez előtt már csak az van, ami nem változott: az állandóság, a természet. A »természeti« ember mindig ott van, a változékony történelmi ember szintje mögött. Ha hívjuk, megjelenik, igaz, egy kicsit álmosan, zsibbatagon, formátlanul, de végül is túlélőként.”*

És az ember, éppen azért, mert ember, része a történelmi létnek is, tehát a természeti alapokra ráépíti a kultúra katedrálisát: művészet és tudomány, filozófia és teológia, etika és kultusz összetettségében. A vadászat vonatkozásában jelenti mindez az altamirai barlangfestményektől Széchenyi Zsigmond könyveit, Ortega művétől a Hubertus-miséig megszámlálhatatlanul sok mindent.

„A vadászat egész morált foglal magában, mégpedig annak legmintaszerűbb formájában. A vadász ugyanis, aki magáévá teszi a sportszerű morált, a legnagyobb magányban teljesíti annak parancsolatait; nincs más tanúja, közönsége, csak a hegycsúcsok, az elmosódó felhők, komor tekintetű tölgyek, reszkető ciprusok és a kóbor vad. A vadászat így módon a szerzetesi élet reguláival rokonítható.”

A vadászatban tehát az ember egyetlen aktussal ragadja meg saját tulajdon antropológiai valóságát, annak ösztönös és szellemi létében. Ezt – az elgondolható legszélesebb – ívet szerintem legszebben Széchenyi Zsigmond fogalmazta meg: *„Az egyedül járó vadász találkozik leginkább az Úristennel is, aki – minden ellenkező híreszteléssel szemben – még manapság is gyakran járja az erdőt.”*

Szőke Gábor Miklós: Totem

Bayer Zsolt

*Miért lettem
vadász?*

Nem volt családi háttér és indíttatás, atyai példa, nagyapai örökség. Nekem csak egy nagy, sárga oroszlánfejem volt, zöld alapon...

Igen, mint annyi más dologban, ebben is a könyvek a bűnösök az életemben.

Vagyis: talán könyves ember vagyok. Igen ám, de mert könyves ember vagyok, ismerem és szeretem Hamvas Bélát is, aki megijeszt:

„A könyvembert azonnal fel lehet ismerni. A könyvtáros ennek az embernek csak prototípusa és eleven ideája. De ez látszik az iskolásfiún is, ha úgynevezett jó tanuló. Ez látszik különösen a tanáron, különösen a filológuson, főképpen a könyvkereskedőn és legfőképpen az antikváriuson. És ha az ember ezt a sajátságos könyvességet jól megnézi, egészen különös dolgokat vesz észre. Fogyatékos emberek? Rövidlátóak? Groteszkek? Miért? Kicsinyesek és szörszálhasogatók, homályban élnek és szürkék, mint a pincebogarak. Nagyon mély rokonság van a jó tanuló, a tanár, a filológus és antikvárius, szóval minden könyvember és az ördög között.

Az ördög a diabolikus lények ősképe, ez a furcsa és rosszindulatú bogarász, a fénytől irtózó, poros, homályos és régi zugokba rejtőzködő. Egészen általánosságban: ez a filológus tulajdonság; a szavakhoz való ragaszkodás célzatosan és életirigységből. Elrejtőzik az élet elől. Hová? A betűbe. Diabolikus minden ember, legyen az tanár, tanuló, bíró, ügyvéd, tudós, orvos, pap, aki ragaszkodik a betűhöz, a paragrafushoz, a leírt szóhoz, a könyvhöz, aki a szót az eleven élet fölé helyezi. A könyvesség az élet ellen elkövetett bűn; a bűn neve: bibliolatria – a könyvnek mint bálványnak imádása. A könyvember a betűvel akarja megrendszabályozni az életet."

Azért ez elég rémisztő. S csak egy vigaszom van: soha nem voltam jó tanuló...

De vissza a bűnöshöz – az én sárga oroszlánfejemhez, zöld alapon. Ami nem volt más, mint Kittenberger Kálmán könyve, A Kilimandzsárótól Nagymarosig.

Az Ifjúsági Könyvkiadó adta ki 1957-ben, hat évvel születésem előtt, hozzám pedig 1968-ban került, ötéves koromban. Ha a kedvenc mesekönyveimet és a Sicceket nem számoljuk, akkor ez volt a második „felnőtt” köny-

vem – én becéztem őket így –, May Károly kalandos regénye, Az Ezüst-tó kincse után (Móra Ferenc Könyvkiadó, 1964, Csergezán Pál rajzaival).

Én pedig nem tudtam még olvasni!

Ez a fogyatékoság pedig kezdte elviselhetetlenné tenni az életem. Mert most képzeljék el, ahogy este, kifürödve, a napi sebek ellátása után fekszem a puha ágyban, és édesanyám olvassa Az Ezüst-tó kincsét. És teljesen nyilvánvaló, hogy a legizgalmasabb résznél fárad el és hagyja abba azzal a teljesen értelmezhetetlen mondatokkal, miszerint „aludj, Zsoltikám, majd holnap folytatjuk”.

Ezt valahogy orvosolni kellett.

És én orvosoltam. Könyves ember lettem, melynek első lépéseként még iskola előtt megtanultam olvasni – ne kérdezzék, hogyan, fogalmam sincs róla. Nyilván ez is a könyves embernek születettek furcsa képessége – mesélték anyámék, hogy három-négy évesen a János vitéz volt a kedvencem, állandóan azt kértem, s a boszorkányok éjjeléig tudtam kívülről az egészet, mondtam anyám után, s az még hagyján, de a könyvben a megfelelő helyen lapoztam.

És itt álljunk meg egy pillanatra, és adózzunk a könyv-illusztrátorok emlékének. Mert ők a gyermeki fantázia végtelenségének futárjai és megjelenítői, ők azok, akik nem csak a született könyves emberek gyermekkorát lakják be és rendezik be csodákkal, hanem mindenkiét.

Az én János vitézem például Róna Emy rajzain keresztül lett része az életemnek, lett örök. Winnetout, Old Shatterhandet, Old Firehandet és a Vadnyugatot Csergezán Pál lopta be a szobámba.

Az Ezeregyéjszakát szintén Róna Emy, Hauff legszebb meséit Heinzelmann Emma, Dudorász Petit Bognár Árpád, Móra Furfangos Cintuláját Szecskó Tamás, Móricz Mese a zöld fűvön című csodáját pedig Győry Miklós tette felejthetetlenné.

S fölöttébb valószínű, hogy e rajzok is siettették a napot, amikor a magam jogán olvashattam végre. S akkor, amikor én akartam, s addig, ameddig csak bírtam.

S mikor ötéves korom környékén megtanultam olvasni, néhány nap alatt felfaltam Az Ezüst-tó kincsét, azután pedig kézbe vettem végre a nagy, sárga oroszlánfejemet, zöld alapon.

Nem lehet véletlen, hogy azt is Csergezán Pál rajzolta – Csergezán Pál rajzolt és Kittenberger Kálmán írt engem vadásszá...

Mert ott lapult abban a könyvben Szimba, s Szimba harca Mbogóval, a hatalmas kafferbivallyal, mely harc végén mindketten elpusztulnak, én pedig könnyes szemmel nézem tetemeiket, s ott vagyok a szavannán, míg talpacskaím a kályha meleg csempéin, s igazából a kinti hóesésbe bámulok...

S Marabu, a kedves dögkeselyű, s Osziram és Mcsavi és félelmetes néger varázslók – mert akkor még az a szó, hogy néger, nem járt automatikus megsemmisüléssel...

Aztán ötévesen nem lehet ám szabadulni ettől sem:

„Átélttem akkoriban egy-két stampede-et is – így nevezik vadásznyelven azt a mindent legázoló rohamot, amikor a bivalycsordát elragadja s a világnak nekizúdítja valami vakrémület. Hogy kellett ilyenkor dolgozni az ismétlőfegyverrel – mert stampede előtt lehetetlen elfutni –, s milyen felszabaduló érzés volt, amikor összerogyott a vezetőtehén, és irányt változtatott sokszor közvetlen közelünkben, a mindent törve-zúzva legázoló csorda!”

Az a csorda megszámlálhatatlanul sokszor vágatott felém a Fészek utcában, s én minden egyes alkalommal a legutolsó pillanatban lőttem ki ismétlőfegyveremmel a vezértehenet.

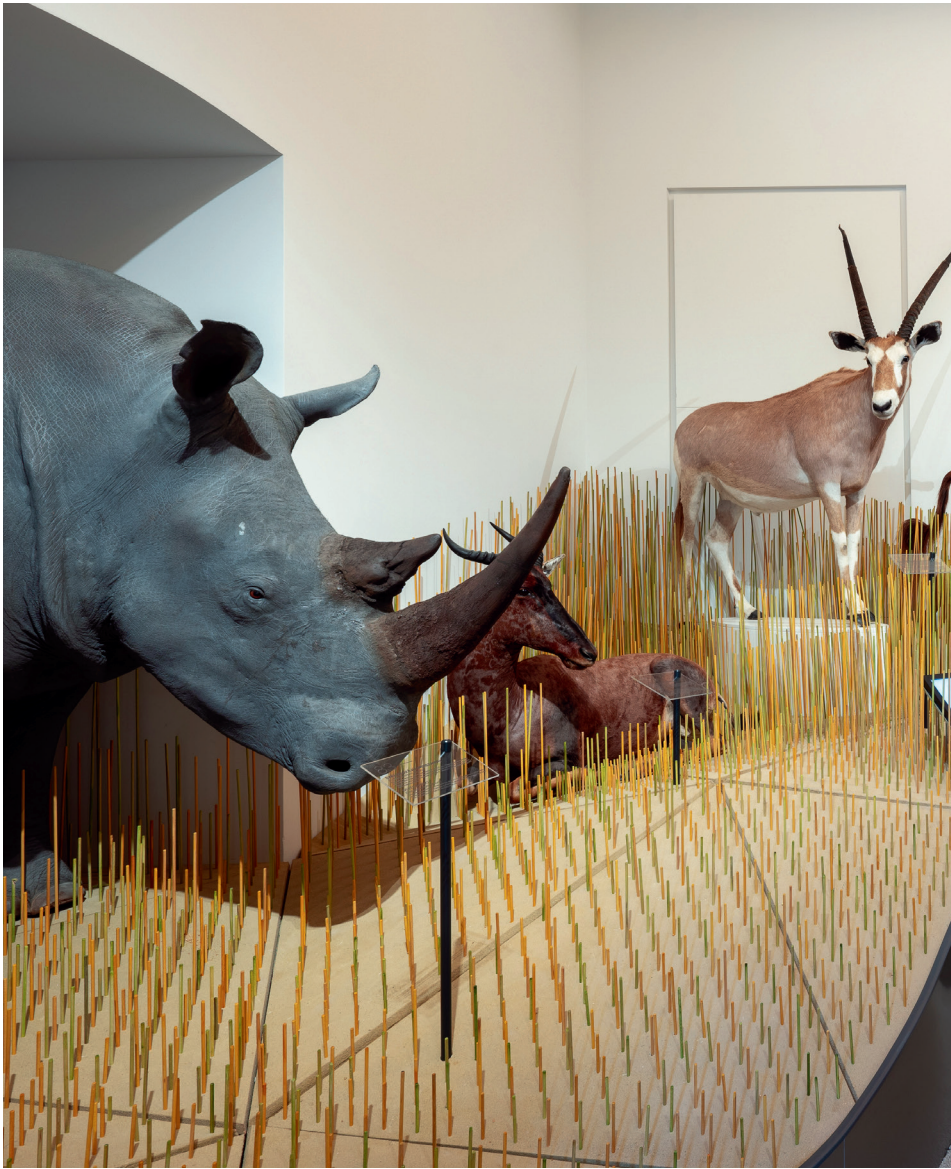
Így lett belőlem hatéves koromra vadász.

S még csak ezután jöttek Fekete István csodái – előbb az állatregények, utánuk a vadásznovellák, legvégül pedig a Ballagó idő.

Széchenyi Zsigmond pedig már érett, tapasztalt vadász koromban érkezett az életembe, úgy tizenhat éves korom körül.

S aztán negyvenkilenc évesen letettem a vadászvizsgát, és kezembe vettem életem első vadászpuskáját, egy 308-as Rugert.

S azóta vadászom a vadakat – s gyermekkorom minden csodáját, Csergezán Pál rajzaival...

Vasáros Zsolt: Szavanna

Semjén Zsolt

*A vadászat
választott engem*

*„Ifjaik majdnem mindennap
vadászaton voltak, ezért aztán
attól az időtől fogva mindmostanáig
a magyarok jobb vadászok is,
mint a többi nemzet.”
(Anonymus: Gesta Hungarorum)*

Ha megenged egy kis „személyeskedést”: évekkel korábban azt nyilatkozta a Nimródnak, hogy: „nem én választottam a vadászatot, hanem a vadászat engem”.

– A családom évszázadok óta vadászik, az ő vadászka-land-történeteiken nőttem fel, trófeák és vadászkönyvek között.

– *Sajnos sok ismert ember nem vállalja a nyilvánosság előtt vadász voltát... Ön kivétel.*

– Én büszke vagyok arra, hogy vadász vagyok egy vadászcsaládból. De itt talán másról is szó van. A *normalitásról*. Arra gondolok, hogy mivel a vadászat része az életemnek, skizofrén dolog lenne, ha ezt nem vállalnám. A politikát is addig lehet jól csinálni, ha normális emberként lehet élni. Számomra ez azt jelenti, hogy például abban a lakásban lakhatom, ahol születtem, néha magam vezetem az autót, és ugyanúgy kimegyek vadászni, mint gyerekkoromban.

– *Beavatná az újság olvasóit vadásztörténeteibe, például abba, hogy milyen emlékezetes vadászaton volt mostanában?*

– Elvi okokból soha nem nyilatkozom arról, hogy ki-vel és hol vadásztam. Hangsúlyozom, hogy tisztán elvi okból. Becsületbeli ügy, hogy az ember ne kövessen el indiszkréciót. Zsákmányommal se dicsekedtem soha, nagyon becsülöm a trófeákat, de azokkal sem. És vadászka-landokról szóló könyvet se fogok írni – bár ez magyar és nemzetközi vonatkozásban is érdekes lenne.

– *Ön meghirdette a vadászat becsületének helyreál-lítását. Az utóbbi időben kétségtelenül a média és a köz-megítélés is pozitívan változik. Nem veszélyezteti ezt a célt az, hogy a vadászati törvény módosítása ugyanakkor megengedő vitatott vadászati módokkal szemben, például az agarászat visszaállítása vagy a vadaskertek tekinte-tében?*

– Ez nagyon fontos kérdés. Először is az agarászat régi hagyomány megőrzése, mint a tavaszi szalonkahúzás; a kert tekintetében pedig egyszerűen életidegen lenne a gazdasági szempontok figyelmen kívül hagyása. De van egy mélyebb dimenziója is mindennek. Sokszor összemo-sódik az etika és az etikett. Pedig a vadászetika: az erkölcsi parancs. A vadászetikett pedig: illendőségi ajánlás. Tehát

például a sebzett vad utánkeresése és szenvedéseitől mielőbbi megszabadítása: erkölcsi kötelesség. A teríték átlépése: illetlenség. A kettő közti különbség szó szerint ég és föld. Ráadásul az etikett kérdései, beleértve a vadászati módot, stílust stb., térben és időben változóak. Más itthon, és más pl. a volt Szovjetunió területén vagy Amerikában. Ráadásul az etika abszolút köt, az etikettet pedig sokszor alárendeli a meghívó iránti udvariasság. Egy példával érzékeltetve: mondjuk én nem ennék magamtól lóhúst, viszont Közép-Ázsiában a vendéglátó iránti tisztelet ezt megköveteli. Különösen, ha mindennek nemzeti érdek aspektusa is van. De hát a diplomáciában mindennapos az ilyen „gasztronómiai próbatétel”...

– *Bayer Zsolttól hallottam a Semjén-féle célzási szabályt, mely szerint: „A lőtudás egyenesen arányos a fészkelődés tudományával.”*

– Pontos és szabatos definíció. Addig kell fészkelődni, amíg teljesen egyben vagy a puskáddal, különösen fontos – ha mód van rá – a jobb könyök megtámasztása. Ez az én útravalóm azoknak, akik – in nomine Sancti Huberti – vadászösvényre lépnek.

– *Hamarosan itt a karácsony! Vadászcsaládoknál jellemző, hogy ilyenkor vadból készül az ünnepi menü.*

– Szerencsés vagyok, mert a halászléhez horgász-ként is én szoktam megfogni a halat. Ezenkívül évszázados hagyomány nálunk a karácsonyi ünnepi asztal: most feleségem készíti a vadas őzgerincet zsemlegombóccal, édesanyám pedig – üknagyszüleim receptje szerint – az elmaradhatatlan nyúlpestétomot.

Szőke Gábor Miklós: Hajtás közben

Bayer Zsolt

*A nagy
vidrafogás*

Horgászat s vadászat nagy öröme a kiszámíthatatlanság. Éppen ennek köszönhetően került „horgogra” a nagy vidra.

Éjszaka volt, meleg nyári éjszaka, s a vadász pihenésképpen horgászott a boglári mólón.

Nagyot harapott vörös kőfogaival a Balaton vizébe a boglári móló, s a harapás helyén mély horpadások, kiváló halfészkek keletkeztek, ezek vonzották a vadászt, aki horgász volt előbb, már kisgyerekként, s nem is adta fel ezt a szenvedélyt, sohasem.

Süllő. Ez volt a vágyott préda. Mindig süllő a legvágyottabb préda, utána a harcsa, majd a csuka, végül a ponty, a kárász s a keszeg következik.

A vágyak között két hal nem szerepel soha. Törpeharcsa és angolna.

A boglári mólón éppen ezért szinte kizárólag csak angolnát fogott a vadász. Kicsit s nagyot, ami e faj esetében teljesen mindegy, ugyanis az angolna kezdésképpen kígyóteste közepéig lenyeli a horgot, majd addig tekereg, vonaglik, nyeklik-nyaklik, ameddig örökre kibogozhatatlanná teszi a zsinórt és az egész szerelékét, a horgász

pedig káromkodik, csapkod, próbálja megfogni a kígyóhalat, amit egyszerűen nem lehet megfogni, legfeljebb ha újságpapírral, aztán, ha már ott van, akkor persze csak elteszed, mert azért füstölve menne, s többen esküsznek rá, hogy pörköltnek is finom, bár a vadász olyat is látott, aki a borzpörköltre esküdött, szóval elteszed végül valahogy azt a halat, aztán levágod a boglyává kuszálódott zsinórodat, új szerelékét készítesz, felcsalíazol, bedobsz, és vársz. Se kishal, se giliszta, se csonti, kukorica, nehogy megint angolna jöjjön.

Aztán hatalmas kapás, bevág a vadász, húzza, fárasztja, lelki szemei előtt már ott a friss halászlé a jó pontyból – aztán kijön egy... angolna...

A kukoricára!

Azt a kirelejumát neki!

Bogozás, huzakodás, újságpapír, káromkodás, vágás, új szerelék, csalizás, bedobás. Az új találmány a legrégebbi: paprikás kenyér. Ha erre is angolna jön, át kell írni az összes biológia tankönyvet és a Brehm-féle nagy állatlexikont is...

Úgy fél óra elteltével valami elkezd pilinszkázni a csalit, a kapásjelző olyan tétován izeg-mozog, mint aki-

nek minden mindegy, végül lassan, méltóságteljesen felemelkedik egészen a botig – ekkor a vadász bevág, és érzi, megvan a hal.

Nem túl nagy, és biztosan nem angolna, mert ahhoz túl nyugodt. – Kicsike ponty lehet vagy dévér – gondolja a vadász (aki horgászik éppen), s eddig jut gondolataiban, amikor karikába görbül a bot, nem is érthető, hogy nem tört el a hirtelen rántástól, és valami elemi erővel kezdi húzni a zsinórt, de úgy, mintha egy XXI-es típusú német U-boot akadt volna horogra.

– Ha ez is angolna lesz, örökre befejezem ezt a foglalatosságot, és áttérek az olajoshal-konzervre – morfondírozott magában a vadász (aki horgászott éppen) –, de ha süllő, akkor kijövök holnap éjjel is...

Jó fél óra is eltelt már, de még mindig nem derült ki, mi van a horgon, ugyanis egy centivel sem sikerült közelebb imádkozni a halat. Aztán, egy fél óra elteltével, mintha fáradt volna őkegyelme, és ha lassan is, de elkezdett közeledni a parthoz, ahogy a vadász tekerte felfelé a zsinórt.

S mikor már ott csapkodott a móló köveinél, akkor jött a meglepetés, amit elég nehéz volt szavakba önteni, így aztán a vadász is csak annyit nyögött félhangosan, szinte csak magának és a nyilván remekül szórakozó Jóistennek:

– Atyavilág! De hát ez szőrös!

Az volt. Szőrös.

Egy jól megtermett vidra kapaszkodott ugyanis abba a csenevész dévérbe, ami a horgon nyüstölődött, és azon töprengett, vajon micsoda bűnökkel lehet megterhelve az ő egyszerű keszegélete, ha egyszer előbb horogra akad, majd mindjárt utána lecsap rá egy vidra is. És lássuk be: ennek a keszegnek tényleg nagy bűnei lehettek...

A horgász pedig, miután a köveken bukdácsolva elzavarta végre a kitartó és szemmel láthatóan kicsit sem féltő vidrát, azon töprengett, hogy vajon kik azok a kiválasztottak, akik csak úgy, simán összefogdossák a szebbnél szebb süllőket. Majd összecsomagolt, az angolnákat betette egy szütyőbe, hazavitte mindkettőt, és a hűtőszekrénybe rejtve a tetemeket, nyugodni tért azzal a kellemes gondolattal, miszerint másnap majd megnyúzza őket, és a szomszéd pedig felfüstöli.

Éppen csak elaludt, amikor velőtrázó sikoly verte ki szeméből a jól megérdemelt álmot.

Az édesanyja volt.

– Jézusmária! Kígyók vannak a fridzsiderben!

A vadász (aki történetesen horgászott azon az éjszákán) kiment a konyhába, ahol a kövön két angolna tekergett.

Még éltek!

S a vadász meggyőződött róla, hogy az angolna egyszerűen elpusztíthatatlan, s ha örökké akar élni, akkor a következő életében angolnának kell szegődnie. Legfeljebb még muslicának, mert az a másik Isten teremtménye, ami elpusztíthatatlan...

Vasáros Zsolt: Dzsungel

Semjén Zsolt

Széchenyi Zsigmond

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! Napirend utáni felszólalásra jelentkezett Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr, országgyűlési képviselő a KDNP-frakcióból: „Ötven éve halt meg gróf Széchenyi Zsigmond” címmel. Megadom a szót, ötperces időkeretben.

DR. SEMJÉN ZSOLT miniszterelnök-helyettes: Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Ház! Mindenekelőtt megbecsüléssel köszöntöm a páholyban Mangi nénit, gróf Széchenyi Zsigmond özvegyét. *(Taps.)*

Ötven éve annak, hogy gróf Széchenyi Zsigmond, a legnagyobb magyar vadász visszaadta lelkét a Teremtőnek. Nemzedékek nőttek fel könyvein, melyek egzotikus tájakat varázsolnak elénk: a szavannák, az őserdők, a sivatag és a hómezők világát. Örök érvénnyel fogalmazta meg az igaz vadászok szállóigévé vált hitvallását: „A vadászat: vadúzás és erdőzúgás. De több erdőzúgás!”

A múlt század harmincas éveiben könyvei már ismertté tették nemcsak idehaza, de szerte a világban. Zilahy Lajos a Pesti Naplóban így ír könyveiről: „Nyelvezetüket a dunántúli falvak szénaillata lengi át, és az is öröm, hogy ezt az erős parasztos nyelvet egy magyar mágnes szájából halljuk.”

Első afrikai útjára kőröshegyi birtokáról indult, melyet akkor a Széchenyi család már nyolc generáció óta birtokolt, aztán, ahogy írja: „eletette az oroszokkal”. De nem is volt ez olyan rossz befektetés. Leírásaiból profitált a haza, s miután javait a háború utáni rendszer elkobozta, egy idő után újra megjelentetett könyveiből – végső soron vadászélményeiből – még meg is élt valahogy.

A második világháború idején svábhegyi villájába egy diplomata költözött; gondolta, így fantasztikus gyűjteménye is diplomáciai védelmet élvezhet. A ház a gyűjteménnyel egyetemben, gyújtóbomba tüzébe porig égett. Néhány óra alatt megsemmisült az ország leggazdagabb vadászgyűjteménye. Ha csak az afrikaiakat számoljuk, a kontinens 130 féle nagyvadjából 80-at sikerült begyűjtenie.

Az ostrom után kőröshegyi házát elkobozták, a sárpenetei szülői ház is rommá lett, ő maga pedig egyszerűen nincstelenné és osztályidegenné vált. Ezekről az évekről fanyar humorral emlékezik: „Hazátlanná váltam saját hazámban. Balatonyörökön a győri özvegy tanítóné fogadott be szerény szobácskájába, onnan jártam be naponta a munkahelyemre, a keszthelyi könyvtárba. Azt megelőzően

persze elég, sőt határozottan kalandos expedíciót jártam be. Orosz fogságot Cinkotán, majd a Tisza Kálmán téren, Adrassy út 60-at, hortobágyi kitelepítést, internálást, másfél éves állami vendégséget, ingyen nyaralást a sopronkőhidai üdülőben, telelést a Mosoni utcai toloncházban."

1949-ben kizárták az Írószövetségből, 1952-ben megfosztották tiszti rangjától. De amikor éppen nem volt börtönben vagy kitelepítve, munkahelyén – állományon kívüli segéderőként – ötszáz év vadászati bibliográfiáját írta négy nyelven. Gyűjteménye ugyan elpusztult a háború alatt, de négyezer kötetes, négy nyelvű vadászati szakkönyvtára csodával határos módon megmenekült, és ma a Természettudományi Múzeum anyagát gazdagítja. Arra a kérdésre, hogy miért nem disszidált, felesége visszaemlékezése szerint többször azt mondta: „Magyarnak itt a helye.”

A forradalom utáni konszolidációt kereső rendszer a könyveit egymás után adta ki. Nagy példányszám, sok-sok lelkes olvasó, de volt valami, ami az akkori Pesten hasonlóan sokat jelentett: számos anekdota keringett róla. Amikor a hortobágyi kitelepítés előtt megérkezett a teherautó, már a kapuban várta, vállán egy hátizsákkal. Kérdezték: elég lesz

ez? Egykedvűen válaszolta: „Ha Afrikába el tudtam menni egy zsákkal, talán ide is elég lesz.” Ha pedig valakiről a múlt századi Pesten anekdoták szóltak, azt a város szívébe zárta.

Kétszer is eljuthatott – állami megbízásból – Afrikába, a Nemzeti Múzeum számára pótolni a megsemmisült értékeket. Ez időben jelennek meg önéletrajzi mesterművei, mint az *Ahogy elkezdődött...* és az *Ünnepnapok*. 1967. április 24-én adta vissza lelkét az Úristennek, akivel – vallomások szavai szerint – az erdőt járva találkozhatott.

Széchenyi Zsigmond elsősorban mint a távoli, egzotikus tájak nagy vadásza, írója és fotója él a köztudatban. De ugyanolyan szépséges az itthoni erdőkről írt vallomása: „A magyar erdő első vadja, a magyar vadász legkívánatosabb zsákmánya a szarvasbika. Számunkra a szeptember az esztendő legkülönb hónapja, a szarvasbögés ideje. (...) Nincs szebb erdő az ezüstitörzsű szeptemberi bükkösnél, és nincs szebb a benne orgonázó szarvasbikánál.”

Amikor Hatvanban létrehoztuk a magyar vadászati múzeumot, egy pillanatig sem volt kétséges, hogy azt a legnagyobb magyar vadászról, gróf Széchenyi Zsigmondról kell elnevezni. Köszönöm, hogy meghallgattak. *(Taps.)*

Szőke Gábor Miklós: Vizslató Fátyol

Bayer Zsolt

Első bakom

Az első bak fontos. Arra emlékszik az ember. Bár – s ezt ne felejtsük el – csak addig érdemes vadászni, ameddig minden bakra, minden bikára, minden kanra, minden kosra emlékszel. Ameddig remegő gyomorral, izgalommal indulsz el hajnalban, vagy ülsz fel alkonyattal a lesre, ameddig nagy levegőt kell venned lövés előtt. Amikor már csak azért indulsz el töltött fegyverrel a területre, mert valaminek „éppen a szezonja van”, akkor hagyd abba az egészet, és írd meg az emlékirataidat.

Fentiek igazságát nem cáfolva, azért az első bak az mégiscsak az első bak!

Dél-Alföldre volt meghívásom arra a bakra, sok-sok évvel ezelőtt. Ráadásul legkedvesebb barátaim egyike lehetett az „avatóm”, már ha sikerül elejtenem azt a bakot.

Gyönyörű tavasz volt, április vége, május eleje valamikor, s az esti vadászat teljes sikertelenségbe torkollott. Hosszú ideig nemhogy nem adtam le lövést, de nem is láttunk egyetlen őzet sem, se bakot, se sutát, se semmit. Aztán egyszer csak kiugrott a nyiladékra egy lőhető selejt bak, amit annak rendje s módja szerint elhibáztam.

A vacsoránál kipanaszkodtam magam, ám barátom csak annyit mondott:

– Majd hajnalban...

A hajnal négy órát jelent ilyenkor. A négyórai kelés – „ma már, hogy izmaid lazulnak” – fölöttébb megterhelő, de akkor még, különösen, hogy az első bakomról volt szó, nem jelentett semmit sem. Igazából nem is aludtam, legfeljebb csak bóbiskoltam, s én ébresztettem a vekkert.

Fél ötkor már barkácsoltunk.

Előbb a gáton haladtunk végig, lesve a friss zöldön legelésző, pákosztos őzeket. Voltak is – úgy négy-ötszáz méternyire, s ennyiről még Old Shatterhand, de talán még Winnetou sem próbálkozott volna. Úgyhogy Ruge-rem az ölemben, reményem pedig barátom és a fővadász fürkész tekintetében.

Jó óra, másfél óra telt már el. Megjártuk a gátakat, a legígéretesebb vetéseket, lucernákat, ligeteket, csalitosokat, elhangzott százszor, hogy „na, ha itt sincsenek, akkor sehol” – és ott sem voltak. (Az a helyzet ugyanis – s ennyi év tapasztalatával a hátam mögött már nyugodtan merem kijelenteni –, hogy a vadaknak a miénknél sokkal pon-

tosabb naptára van. Ezért fordul az elő, hogy április 15-e előtt még a lépcsőházban is összefuthatsz egy őzakkal, 15-e után viszont egy csapásra eltűnnek, és kizárólag a suták illegetik magukat az orrod előtt...)

Szóval: sehol egy bak. Ebben a lélektani pillanatban szokott elkezdődni a zöldfülű vadász finom, óvatos vizsgálása. Hogy aszongya, „semmi baj, ez mindig így van, s a levegő is nyomott, eső lesz, azért tűntek el, de majd legközelebb...” – a zöldfülű vadász pedig majd beleőrül a gondolatba, hogy „majd legközelebb”.

Így fordultunk ki egy tarlóra.

Tarlóra nem azért megy az ember tavasszal, hogy bármit is keressen ott, mert lássuk be, ugyan mi a fenét keresne a vad a tarlón tavasszal, amikor körülötte mindenhol friss vetés, friss zöld virít. Szóval befordultunk a tarlóra, azzal a szándékkal, hogy majd a tarlón átvágva „hamar kiérünk a Béla lucernájára, ott mindig kint vannak”.

Befordultunk a tarlóra, és a tarló kellős közepén ott állt a bak.

– Állj! – sziszegte a vadászmester, és szeméhez emelte a keresőtávcsövet.

– Gyönyörű, löhető érett bak, tessék parancsolni...

Szívem a torkomban dobogott, ahogy vállamhoz emeltem a Rugert. A bak irányába fordítottam, megtaláltam a támasztékot, és belenéztem a céltávcsőbe...

Pont szemben velem kelt fel és ragyogott a nap. Úgyhogy nem láttam semmit sem. Csak annyit, hogy a bakom ott áll valahol a napkorong kellős közepében. Olyan volt az egész kép, mintha egy Jankovics Marcell-rajzfilm kellős közepében lettem volna.

Közelebb húzódtam a távcsővemhez, aztán még közelebb – pontosan fogalmazva, egyszerűen belebújtam. S a bak még mindig várt. Végre aztán megnyugodott a szátkereszt rajta, végre láttam is, és eleresztettem a lövést. A bakom pedig – tűzben rogyott!

Nehéz elmondani, mit is érez ilyenkor a zöldfülű vadász, s talán felesleges is. A vadásztársak úgyis tudják, akik pedig nem vadásznak, úgysem értik meg soha. Elég annyi, hogy álltam ott, megilletődve, végtelenül boldogan, fogadtam a gratulációkat, és nem értettem, miért vigyorog mindenki kajánul, miközben szorongatja a kezem és veregeti a vállam.

– Majd észreveszi – mondta a vadászmester, és én próbáltam kitalálni, vajon miféle szarvashibát követhettem el.

Végtére aztán csak annyit éreztem először, hogy nagyon melegem lett, s talán izzadok is, úgyhogy megtöröltem a homlokom. S ahogy a kezemre nézek, hát csupa vér a tenyerem. Másik kézzel is a homlokomhoz nyúlok – az is csurom véres lesz.

Hát persze! Ahogy belebújtam a távcsőbe, a visszarúgó fegyver miatt a távcső éles pereme felszakította a homlokomat a két szemöldököm között, s abból dőlt a vér.

– Ezen minden zöldfülű átesik... – szolt a szentencia, és nem is foglalkoztunk többet a dologgal.

Hanem inkább meghatódva birtokba vettem a bakomat, megkaptam a véres töretet, s jött az avatás. Négykézlábra ereszkedtem a puskám felett, úgy hallgattam végig barátom avatóbeszédét, melynek végén „Szent Hubertus nevében őzbakvadásszá” lettem avatva.

Felálltam, kissé zavartan igazgattam magam, s már éppen indultunk volna, amikor barátom egy másik törettel közeledett felém. Aztán azt jól belepacsmagolta a vérző képembe, és odaballagott az őzemhez e szavakkal:

– Téged pedig ezennel zsoltvadásszá avatlak!*

Így lett az első őzbakom elejtésekor mindjárt két avatás.

Hát most mondják meg: lehet ezt elfelejteni?

**Az Olvasó bizonyára kitalálta, ki az én barátom.*

Vasáros Zsolt: Magashegy

Semjén Zsolt

Gyászbeszéd
Szabó Ferenc
temetésén

Az ember arra rendeltetett, hogy az élete ne csak befejeződjön, hanem beteljesüljön. Ezért természetes, hogy bennünk is van egy készlet, hogy amikor egy élet beteljesedett, akkor megfogalmazzuk annak az életnek a jellemzőjét, alapkarakterét, esszenciáját, summáját. Szabó Ferenc a jó ember. Jó és igaz vadász volt, jó és felelősségteljes honatya, jó társ és igaz barát.

A vadászat tekintetében – azt gondolom, hogy az a megfogalmazás pontos Ferire, hogy: a vadászat tudományának mestere, a magyar vadászat ügyének napszámosa. Mi, akik itt vagyunk, számtalan személyes történetet tudunk mondani Feriről. Én is, amikor most elindultam ide, az abonyi templomba, fölvettem az alkalomnak megfelelő ruhát, és persze a gondolataim elkalandoztak Ferivel való közös emlékeinken, és annyira belefeledkeztem, hogy automatikusan a vadászuccokhoz mentem, és azt a kalapot vettem le, azt a patinás, agyongyűrt kalapot, amit még az ősidőkben Feritől kaptam. Sokan vannak olyanok, akiket a vadászatba Feri vezetett be. Tőle hallották az első vadásztörténetet, vele mentek el először vadászni, ő avatta fácán-, őzbak- s a végén szarvasbikavadásszá őket.

De nemcsak a személyes vadászélmények tekintetében meghatározó Feri sok-sok ember számára, hanem a magyar vadászat ügye tekintetében is. A '90-es évek vége felé, az akkori vadászati törvény módosításánál Szabó Ferencnek az érdeme, hogy megakadályozta azt, hogy a vadászterület nagysága 800 ha legyen. Ha ez akkor megtörténik, és Feri nem küzdi ki, sokszor a pártfegyelem határát stuccolva, hogy 3000 ha legyen a vadászterület, akkor ma a magyar vadállomány csak töredéke lenne. És az is az igazsághoz tartozik, hogy a 2017-es vadászati törvényben Ferinek oroszlánrésze volt. Szakmailag négy világnak volt egyszerre részese, ami meghatározó a törvény szempontjából. Mindent tudott a vadászatról, mindent tudott a magyar vadásztársadalomról. Egész életében az erdészethez kötődött, mindent tudott az erdőkről és az erdészetekről. Agrármérnökként élte élete nagy részét, ezért mindent tudott a magyar agráriumról. Miután a Földművelésügyi Minisztériumban dolgozott, a mindenkori államigazgatás útvesztőiben is eligazodott. Ezért tudta szakmailag koordinálni ennek a törvénynek a megszületését. Konszenzusteremtő képessége két adottságában gyökeredzett.

Az előbb említett szakmai és az órá oly jellemző – én úgy fogalmaztam meg, hogy: „bonbon-diplomáciában”. Ugyanis az a helyzet, hogy a főnökség megállapodhat abban, amiben akar, de hogyha a mindenkori titkárnő nem teszi oda a főnöke elé, hogy írja alá, akkor az ott fog állni hetekig, hónapokig, aztán előbb-utóbb elfelejtődik. Feri a titkárnőknek egy bonbont víve, mindig valahogy elintézte, hogy a főnökség megállapodása – amiben ő szakmailag meghatározó szerepet játszott – valóban aláírásra is kerüljön. Ezért mondhatom, hogy Szabó Ferenc nélkül ez a nagyszerű vadászati törvény nem készülhetett volna el. Amikor a vadásztársaságok területi kialakítása folyt, Feri sokszor kilincsel, de soha nem a maga ügyében jött. Mindig másoknak az ügyében. Bármikor találkoztunk, belenyúlt a zsebébe, és egy marék térkép esett ki, hogy ezt így kellene, ezt úgy kellene, de egyik sem a saját ügye volt. Soha nem felejttem el, Boldoczki Pali volt az, aki egyszer rákérdezett: Ferike, és egyébként a te területed rendben van? Azt mondta, hogy: hát azt nem akartam előhozni... Ez a szerénység jellemezte egész életében. Mások életében a vadászat egy epizód, Feri életében a vadászat volt a vezérfonal. Szólnom kell

Szabó Ferencről mint országgyűlési képviselőről. Aki nem csak képviselőtársunk volt, hanem bajtársunk is. 5 megint az igazsághoz tartozik, hogy akár ellenzékben voltunk, akár kormányon, ő mindig kitartott. Azért mondom, hogy az igazsághoz tartozik, mert amikor ellenzékben voltunk, akkor bizony száműzetésben, és amikor kormányon voltunk, akkor is bizony sokszor mellőzve. De ő zokszó nélkül mindig kitartott emellett az értékrend mellett. Ha nagyon őszinte vagyok – Feri, innen is mondom neked –, az igazság az, hogy túl jó ember voltál a politikához. Azok fúrtak, akiket befogadtál. Embersége tekintetében hadd mondjak egyetlen példát. Volt a Parlamenti Vadászklub (egyébként az egyik leghasznosabb dolog volt az erdészet és a vadászat ügye mellett; kár, hogy mindkét oldalon voltak olyanok, akik nem igaz vadászok voltak, hanem puskás emberek, és ennek következtében a Vadászklub megszűnt). Aki éppen kormányon volt, az adta a Vadászklub elnökét. Kitűnő emberek alkották mindkét oldalról, a szocialisták részéről Házás József, később Herbály Imre, közöttük pedig Szabó Ferenc. Az a helyzet, hogy a vadászházakban egy-egy ilyen parlamenti vadászklub vadászata után, pohár pálinka

mellett, sokszor késhegyig menő politikai viták voltak, de a vadászbarátság az mindig megmaradt. Feri hazafi volt, konzervatív és istenfélő ember, de a másik embert tisztelő és becsülő ember. Ő megélte azt, hogy: „a politikai nézeteivel vitatkozom, de a személyét becsülöm”. Feri, nekünk, képviselőknek példát adott ebben is!

És szólni kell Szabó Ferencről, a barátról. Monográfiát lehet írni Ferivel való történetekről, sztorikról, élményekről. Én most csak egyetlenegy epizódot emelnék ki, és egyetlen olyan barátját, aki most nem lehet itt. Életemben először Feri jóvoltából voltam Afrikában, Namíbiában, ahol persze engem is megfertőzött a „bacillus africanus” – ahogy Széchenyi Zsigmond mondta. Feri életének legboldogabb útja volt, amikor ő Timivel, én meg a fiammal voltunk így együtt Namíbiában. Most elővettem a fiamnak – aki kisgyerek volt akkor – a naplóját. A legfőbb tekintély Szabó Ferenc volt. „Feri bácsi azt mondta, hogy a kudut úgy kell bírálni, hogy a végén a szarv hegyének előre kell állni. Az oryxnyomot így és így lehet felismerni. Feri bácsival meglóttuk a varacskos kant.” Atyai jóságába burkolta be a környezetét! De akire utaltam, hogy a ba-

ráság tekintetében őt szeretném példaként hozni, Hardy Oppermann, aki egy német vadász, kemény afrikander. Ez a kemény ember, amikor meghallotta a Feri halálhírét, percekig zokogott. Ő volt Ferinek az a barátja, akivel fél szavakból értették egymást, sőt szavak nélkül is. Ez itt – sajátos értelemben – szó szerint értendő. Ugyanis Feri se angolul, se németül nem tudott. Ehhez képest órákat beszélgettek Hardyval, anélkül hogy közös nyelvük lett volna. (Aztán Hardy már úgy-ahogy megtanult magyarul.) Órákat beszélgettek, mindent megbeszéltek, a vadászatról és az élet nagy dolgairól.

Félt a betegségtől. Emlékszem, amikor az Alpokban mentünk még nagyon régen, én alig tudtam menni a porcleválásomtól – ahogy elmozdult a térdemben a porc –, minden lépésnél a csillagokat láttam. Ő a szétcigarettázott tüdejével kapkodta a levegőt. Amikor beszélünk karácsony előtt, mondta, hogy Zsolt, azért is félek a vírustól, mert tudod, az én tüdőm... Nagyon készült a Vadászati Világkiállításra. Feri, most már onnan felülről fogod látni, de ez azt a felelősséget is testálja ránk, hogy olyan világkiállítást csináljunk, hogy elégedett legyél velünk.

A kiválasztott trófeáid, ígérem neked, hogy ott lesznek a világkiállításon!

Széchenyi Zsigmond írja, ami Ferire nagyon igaz, hogy: „az egyedül járó vadász találkozik leginkább az Úristennel, aki – minden ellenkező híreszteléssel szemben – ma is gyakran járja az erdőt”. Az ő személyes hittapasztalata is ezekből épült, amelyeket az egyedül járó vadász élhet meg a természetben az Úristennel.

Epikurosz mondta azt, hogy a halállal azért nem kell foglalkozni, „mert amíg én itt vagyok, addig nincs itt a halál. Ha pedig eljön a halál, akkor már én nem vagyok”. Ez szellemesnek tűnik, de egészében és minden elemében téves. A helyzet az, hogy a legmegátalkodottabb ateista sem lehet biztos abban, hogy nincs örök élet, nincs feltámadás, nincs ítélet. Hiszen a Mindenható Isten, aki a semmiből megteremtette a mindenséget, mindent, ami van, creatio ex nihilo, annak nem jelenthet nehézséget a porból feltámasztani azt, akit egyszer már megteremtett. És nincs igaza Epikurosznak, mert amíg mi itt vagyunk, azért a halál is itt van. Most itt vagyunk, és mégis a halálról beszélünk. Nem Epikurosznak van igaza, hanem az apostoli

atyáknak, akik azt a képet használták, hogy a végén per-sze mindent itt hagyunk – vagyont, bankszámlát, rangot –, mindent. Egyedül a tetteink fognak elkísérni, mint a kutyák. Szabó Ferit a jótettei kísérik el, mint hűséges kutyák. Hadd mondjak el a kutyákkal kapcsolatban egy történetet befejezésül. Egy vaddisznóhajtáson voltunk még az ősidőkben, és egy kan megvágott egy kutyát. Nagyon csúnyán megvágta, tehát nem úgy, hogy két öltéssel összevarrja az állatorvos. Azon a hajtón, aki a kutyának a gazdája volt, látható volt, hogy nincs is annyi pénze, és nem fogja elvinni állatorvoshoz. Egy ott lévő orvosprofesszor azt mondta, hogy ő inkább megadja ennek a szegény kutyának a kegyelemlövést, hogy ne szenvedjen. Feri ott hagyta a vadászatot, ölében a beteg kutyával átgyalogolt három hegyen, három embert ugrasztott, hogy hétvégén bemenjen az állatorvos, sok pénzt adott az állatorvosnak, és megműttette a kutyát. Ez a kutya, ez a jó tett elkíséri Ferit az Örökkévalóságba!

Sokan mondják azt, hogy „meztelenül jöttünk a világra, és így térünk oda vissza”. Ez szerintem nem igaz. Az igaz, hogy amikor megszületünk, akkor az életünk olyan, mint

egy üres füzet. De amikor az életünk beteljesedik, akkor az életünk könyve tele van írva. Gerhardt Lohfink neves német teológus nagyon pontosan mondja azt, hogy amikor a feltámadás megtörténik, akkor nem csak testünk és személyiségünk támad fel, hanem mindazok az emlékek, mindazok a kapcsolatok is, amelyek az életünkben megtörténtek. Ezért bizonyos értelemben azok hatása is, akikkel kapcsolatba kerültünk az életünk során. Teleírt könyv az életünk, amit az Örökkévalóságba viszünk, nem egy üres füzet. Ferinek az életkönyvébe, amit ő teleírt 67 év alatt, benne vagyunk mi is. Ahogy, Feri, te is benne vagy a mi életünknek a könyvében.

A Szentírás az üdvösséggel kapcsolatban nagyon szűkszavúan fogalmaz, és semmilyen teret nem enged a fantáziának. A Szentírás az üdvösségről csak annyit mond, hogy „szem nem látta, fül nem hallotta és értelem föl nem fogta, amit Isten azoknak készített, akik szeretik őt”. Kik jutnak el Isten színe látására? A Szentírás azt tanítja, hogy a jó emberek. Akik – Szent János szavaival – be vannak írva az Élet Könyvébe. A jó emberek. És Feri jó ember. *Requiescat in pace.*

Szőke Gábor Miklós: Zrínyi halála

Bayer Zsolt

*Az
öngyilkos bak*

Tavaly történt. (Na most persze ez így semmit nem mond azoknak, akik úgy ötven, száz év múlva olvassák e sorokat. Ezért aztán – osztva Nagy László dilemmáját – ha lesz még emberi arcuk egyáltalán, akkor csókolom őket, a tavaly pedig esetünkben 2020-at jelent, ami elég kellemetlen egy év volt, mind a Homo sapiens, mind a bolygó szempontjából...)

Szóval egy tavalyi őzbakvadászaton történt mindaz, amiről beszámolok, s ha nem velem történt volna, azt mondanám, egy öregedő s így egyre szentimentálisabb vadász fantáziája az egész. De velem történt, öregedő, egyre szentimentálisabb vadással, úgyhogy...

Odalent voltunk a Dél-Alföldön, vidám cimborákkal és régi, örök barátokkal, tavaszon, bakra lesve. Mivel úgy alakult – talán meséltem már róla –, hogy első bakomat hajnalban lőttem, ez rajtam maradt, mint valami fátum vagy rontás. Alkonyattal, este soha, semmi – minden bakom hajnalban esett s esik azóta is. Így volt ez azon a tavalyi tavaszon megint: este lejártuk a lábunk a legjobb helyeken, de még egy hibázásig sem jutottam.

Aztán következett a hajnal.

S már úgy tűnt, a hajnal is elmúlik vad nélkül, mert a bakok nyilván valamiféle konferenciára voltak hivatalosak a legsűrűbb erdő legsűrűbb aljnövényzetében, ugyanis sehol, egy sem. Se a lucernán, se a friss zöldön, se a sarjadó gabonatáblákon, se a ritka gyümölcsösben, se a rudasban – megette a fene az egészet, gondoltam, s már egy csenevész süldővel is vigasztalódtam volna, ha akadt volna egy csenevész süldő legalább.

– Menjünk be a fiatalosba, hátha... – mondta Imre, s az ilyesféle szentenciák után az szokott történni, hogy bemegyünk a fiatalosba.

Talán kiokoskodták ennyiből, hogy bementünk a fiatalosba, és megálltunk egy nyiladék elején, mert Imre erre adott határozott utasítást. Azután a szeméhez emelte a keresőtávcsövet, és hosszú ideig kémlelt valamit.

– Ott egy bak...

– Milyen?

– Azt nem látom pontosan, de bármilyen is, meg kéne lőni. Beteg...

– Mennyire van?

– Jó kétszázra, kétszázötvenre...

– Hát addig nem lövök el – mondtam, és ujjam eler-nyedt a biztosítón.

S aztán beszélgettünk még, nem túl hangosan, de nem is suttogva, csak úgy, mint odahaza a nappaliban, és nézelődtünk; ki rágyújtott, ki meg fényképezett – egy-szóval nem csináltunk nagy ügyet sem a csendből, sem a rejtőzködésből.

S ekkor, úgy öt perc elteltével, a bak kilépett a nyiladék kellős közepére, és elindult felénk...

Annyira megdöbbenő volt a vad ilyenén viselkedése, hogy ösztönösen és egyszerre elhallgattunk mindannyi-an. És csak néztük a közeledő bakot.

Jött a bak, egyre csak jött. Száznolcvan méter, száz-ötven...

A jobb lábára erősen sántított, lassan közeledett, mint-ha kötélén húznák. Pedig még a szél is a hátunk mögül fúj.

– Készülj! – szólt rám Imre, de ezt sem suttogva, ha-nem fennhangon, és a bak csak jött tovább.

Száz méter, nolcvan...

Kibiztosítottam a puskám, rátettem csövét a lőbotra, és belenéztem a céltávcsőbe.

Bakom pedig, immár a szálkeresztben, csak jött, egyre jött felém, nekem pedig összeszorult a torkom...

Gondoltam, ötven méternél nem engedem közelebb, de ezt ő is meghallotta, ugyanis úgy hatvannál megállt, és keresztbe fordult a nyiladékon.

Ilyen könnyű lövést ennyire keserves, nehéz szívvel még soha nem engedtem el. Azután pedig csak bámultam a tűzben rogyott vadat és a semmit.

Sugárgomba-fertőzése volt a baknak, a jobb szemét támadta meg, és arra már teljesen vak volt. Aranysakál vagy róka támadhatta meg a vak szeme felől, s törte el a lábát.

Így jött elém a beteg bak, aki öngyilkos akart lenni. Odajött, keresztbe fordult a nyiladékon, és azt mondta: „Válts meg a szenvedéstől, kedves barátom, nem leszek hálátlan...”

Szép trófea volt a beteg bak fején.

S ahányszor ránézek, mindig eszembe jut, hogy ő volt az egyetlen vad, akit ismertem, s aki meg akart halni. Mint az öreg székeltek a bűdös barlangban vagy az előregedett japánok odafönt a Narajama hegyén.

Igen. Egyetlen vaddal sem volt s talán nem is lesz olyan bensőséges és meghitt kapcsolatom, mint az én beteg, öngyilkos bakommal. Akinek én voltam, én lehettem a megváltója...

Vasáros Zsolt: Vadászsoba

Semjén Zsolt

*A vadászati
védelmében*

*„A vadászat nehéz mesterségét csakis korunkban,
és korunkban is csupán Európa
erkölcsileg legzüllöttebb részén becsülik alá.”*

*José Ortega y Gasset:
Elmélkedés a vadászatról*

Amióta Ön elvállalta az Országos Magyar vadászati Védegylet elnökségét, ésszerű fegyvertörvényünk, kitűnő vadászati törvényünk van, és meghirdette a 2021-es budapesti Vadászati Világkiállítást. A mai világban ehhez bátorság és elszántság kell, különösen egy politikus esetében.

– A vadászvilágban vannak, akik a vadászatért és emellett – egyébként tiszteletre méltó módon – a vadászatból élnek. És vannak, akik csak a vadászatért, a vadászat ügyéért. Én a vadászati munkámért soha egy fillért sem kaptam, és ez ad nekem egy bizonyos szabadságot, hogy – a részben akceptálható érdekek kavargásában – se tévesszem el a magyar vadászat és Világkiállítás irányát, ethoszát. És noha ebben nőttem fel – a családom évszázadok óta vadászfamilia –, elvégeztem ezért a Soproni Egyetem vadgazdálkodási szakát, hogy szakmai szempontból is fel legyek vértézve.

– Ezzel együtt – és mindezért – személyes támadások érik.

– Büszkén vállalom magyar vadász voltomat. Mindenki láthatja, hogy nem lehet megijeszteni, és megyünk elő-

re. A támadások részint a politikai élet velejárója, részint ezek megszokásában immár harmincéves praxisom van. Én nem adom fel az életformámat, családom és gyerekkorom hagyományait csak azért, mert miniszter vagyok, és vannak, akik ellenségei a vadászatnak. Ha megtagadnám politikai számításból vadász voltomat, akkor magamat tagadnám meg, tehát nem tudnék normális ember maradni a politikában sem.

– *A mai világban magát a vadászatot támadják.*

– Manapság maga a vadászat támadási felület, ami mutatja főleg a nagyvárosi társadalom egy részének természetből való kizökkent voltát. Ismert a történet, amikor a gyerekek a teheneket lilának mondták, mert csak a Milka-csoki papírján láttak tehenet... A társadalom egyre nagyobb része nem személyes élményeken, nem Fekete István állatregényein, hanem Walt Disney Bambi-ján nő fel, aminek a világon semmi köze a valósághoz, a természethez, jelesül az őzekhez. Filozófiailag is nagy veszélynek tartom az állatok ilyen antropomorf beállítását, mert azon túl, hogy természettudományos szempontból hamis, olyan képzetet alakít ki, ami egy szintre teszi az

embert az állatvilággal. Az állatvilág ilyenfajta humanizálása végül is az ember relativizálása, ami az ember dehumanizálásához vezet. Az ember ember, az állat állat. Természetesen minden élőlényt megilletnek bizonyos „jogok”, védelem és tisztelet, mégpedig a természet rendje szerint nekik kijáró módon. Ezért hasonlóan abszurd, ha egy vaddisznó elejtését „gyilkosságnak” nevezik, mintha egy rántott hús elfogyasztását kannibalizmusnak mondanák. Az ember mindig is vadászott, ezért az emberlét vadászlét. Nem csak a cro-magnoni ember, de véges-végig a történelemben. Ez emberi természetünk öröksége. Tehát az a természetszerű, hogy az ember vadászik, és az szorul magyarázatra, ha ezt megtagadja.

– *A Világkiállítás tekintetében mit gondol arról, hogy 1971-ben nem voltak olyan zöld ideológiák és politikusok, akik agresszívan ellenségesek a vadászattal, de 2021-ben szinte ez a mainstream...*

– Tanulságos – és pontosan alátámasztja azt, amire az előbb felhívtam a figyelmet –, hogy bizonyos, magukat zöldnek tisztelő ideológiák – amelyeknek az ideológusai feltűnően olyan belvárosi figurák, akik soha nem

éltek erdő-mező közelében –, miközben a természetre, annak törvényeire hivatkoznak az állatok, növények, ásványok világában, az ellenkezőjét teszik az ember és a társadalom, annak rendje tekintetében! Gondoljunk a gender-ideológiára.

– És egy ilyen európai, sőt világszituációban mit tehetünk a vadászat elfogadtatásáért?

– Itt a mi feladatunk annak megértetése, hogy a természet védelmében két tévedést kell elkerülnünk: az egyik az ipari lobbis gátlástalan profitéhsége, akik ipari parkká tennék a világot. A másik tévedés, ami nem hasznosítaná az ember javára az erdőt-mezőt, a vadvilágot. A Bibliában olvassuk, hogy a kezdet kezdetén Isten az embert a világba mint egy kertbe helyezte, hogy művelje azt. Tehát ne zsákmányolja ki, de ne is hagyja sorsára. Mert nem kert az, amit lebetonoznak, de nem kert az sem, amivel nem törődnek, és dzsumbuj lesz. A kert művelése a gyümölcsfaültetés, gyomlálás, locsolás és metszés. Ami a kertész kezében a metszőolló, az a vadász kezében a puska. A vadállománnyal gazdálkodni kell, állományát szabályozni, minőségét javítani, környezetével – erdő, kultúrte-

rület – fenntartható egyensúlyban tartani. Aki ezt tagadja, az nem a vadászatnak, hanem a természetnek, a természet védelmének van kárára.

– *Megjeleníthető mindez a Vadászati Világkiállításon is?*

– A Világkiállításnak nem véletlenül „Egy a természettel” a címe. A teremtés rendjében a természet az emberre irányul, természet és ember elválaszthatatlan. Az ember nem létezhetne a természet nélkül, de – filozófiai-teológiai szempontból – a teremtett világnak sem volna értelme önmagában, az ember nélkül!* A teremtett világ védelme, művelése, fenntartható hasznosítása nem lehetséges vadgazdálkodás nélkül. És mivel az ember nem csak a naturának a része, de a kultúra létrehozója is, így a vadgazdálkodás nem választható el a vadászati kultúrától: az altamirai barlang festményétől Fekete István könyvein át a Hubertus-miséig. A Vadászati Világkiállítás lehetőség arra, hogy magunknak és a nagyvilágnak bemutassuk profeszszionális vadgazdálkodásunkat, Ázsiából hozott, Közép-Európában kiteljesített vadászati kultúránkat!

*Vö.: *Ter* 1,26–28., 2,19–20.; *Róm* 8,19–22.; *Jel* 21,5.

Vasáros Zsolt: Szivarszoba

Bayer Zsolt

*A meg nem tölt
szarvas trófeája*

A gímszarvas Gemencen élt.
Gemenc a Duna árterében terült el.
A vadász Magyarország állampolgára volt.

Ez a szerencsés együttállás lehetővé tette azt a nagyszerű vadászatot.

Szeptember elején jártunk. Bőgtek a szarvasok. Aki nem hallotta még a kereső gímszarvasbika hangját, bőgését az őszi erdőn, hajnalon vagy alkonyatkor, az nem hallott még igazából semmit sem.

A vadász is ezért a hangért járta leginkább az erdőt. Mert az a hang valami emberfeletti erőt kölcsönöz annak, aki hallja, erőt, férfiasságot, az állatban meglévő ösztönök kifinomultságát – egyszóval: a vadászat gyönyörűségét.

S minden vadászatok királynője a gímbikavadászat. Legalábbis ezen a tájon. Mert nyilván mást gondol minderről az alaszakai vadász, aki elé egyszer csak kitoppan egy jávorbika a maga egy tonnájával – de amikor a mi erdeinkben felhangzik a bőgés, s két felbőszült, tesztoszterontól majd szétrobbanó bika egymásnak megy a tisztáson, nos, akkor sok mindent átértékel magában az ember. Világról, Jóistenről, önmagáról, gondokról, az élet értelméről – azután persze minden marad a régiben, ugyanis az ember a legostobább lény ezen a földön, s végtelen ostobasága abból ered, hogy ő a legokosabb, a legtehetségesebb.

Ilyesmiken töprengett a vadász a Gemenci-erdőn.

Remek helyre ültették, a kedvenc lesére, egy tisztás szélén, s a tisztás közepén nádas, zsombékos terület – ha itt nem lesz bika, akkor sehol sem...

Ez volt az utolsó gondolata. Mármint ébren. Mert aztán mélyen elnyomta az álom.

Mentségére szolgáljon, hogy fél öt körül járt, s a levegő is harapott.

Csak annyit tudunk mondani, aki még nem aludt el őszi hajnalon, harapós, hűvös levegőn odafent a lesen, nem aludt az még el soha.

Igen, a vadászat gyönyörűségének egyik fontos alkotóeleme a lesen elalvás.

Aludt a vadász. Mellére esett állal, hangtalanul, mélyen, s közben életek zajlottak...

...Egy kimerült, lesóványodott, a párzási időt kiheverni akaró, pákosztos őzbak lépett ki a tisztásra, s csipegetett valamennyit a harmatos füvekből. Olyan kényesen, olyan válogatósan, mint valami elkényeztetett hercegecske.

Aztán egy gólya lépdelt elő, le-levágott hosszú csőrével, csiga, bogár, talán valami eltévedt béka bánta, de legjobban a gólya bánt mindent, mert baja lehetett, s itt maradt. Társai mind úton voltak már Afrika felé, ő pedig jobbra-balra tekingetve számlálta a napokat, s várta a halált, mint öregember az elfekvőben vagy ifjú legényember a lövészárokban...

Egy róka is előkerült – a rókák végül mindig és mindenhol előkerülnek –, s olyan kényesen, olyan peckesen ügetett át a mezőn, mintha tojásokon járna, vagy mintha parkett-táncos lenne, s kezdődne a fellépés...

Egy borz meg vele szemben, rendezői jobbról érkezett. Na most, ha a róka a parkett-táncos, úgy a borz a jégkorongozó, még hozzá teljes felszerelésben, ide-oda siklik a fűben, nehézkesen, mégis fürgén, s olybá tűnik, bármi is fog elébe kerülni, fel fogja dönteni. Valahogy mindig mérgesek ezek a borzok. Mint a matematikatanárok, akik igazából csak valami más helyett, örömtelenül...

S aztán hirtelen eltűnt minden látható élet a mezőről. S mély lett nagyon a csend.

S akkor megszólalt a bika.

A vadász kinyitotta szemét.

Ilyen mély bikahangot nem hallott még soha. Mély volt, erős, messzire hangzó és félelmetes. „Uá, uá, uá – u-u-u-u!” – ismételte a löhetőnek, érettnak, hatalmasnak, kapitálisnak hallatszó öreglegény, a vadász pedig a les szélére tette a puskacsövet, belenézett a hang irányába fordított céltávcsőbe, és remegő gyomorral várakozott.

S akkor, néhány perc múlva, kilépett a nádas-zsombékos fedezékéből a bika.

Lőhető volt, érett, hatalmas, kapitális trófeája lehetett vagy tizenkettes.

Félelmetes, gyönyörűséges döhér bika volt.

Teste csupa izom, csupa feszültség, s gőzölgött, mint egy túlfűtött gőzmozdony. Ahogy bógött, orrán-száján dőlt a hajnali pára, hatalmas agancsán sás, káka, nád lógott, s mikor éppen befejezte a bógést, lehajtotta, majd ide-oda ingatta azt a hatalmas, koronás főt, mintha ott volna az ellenfél, a vetélytárs, akivel meg kell majd küzdenie.

A vadász a lapockára helyezte a szátkeresztet. Ujja a ravaszon...

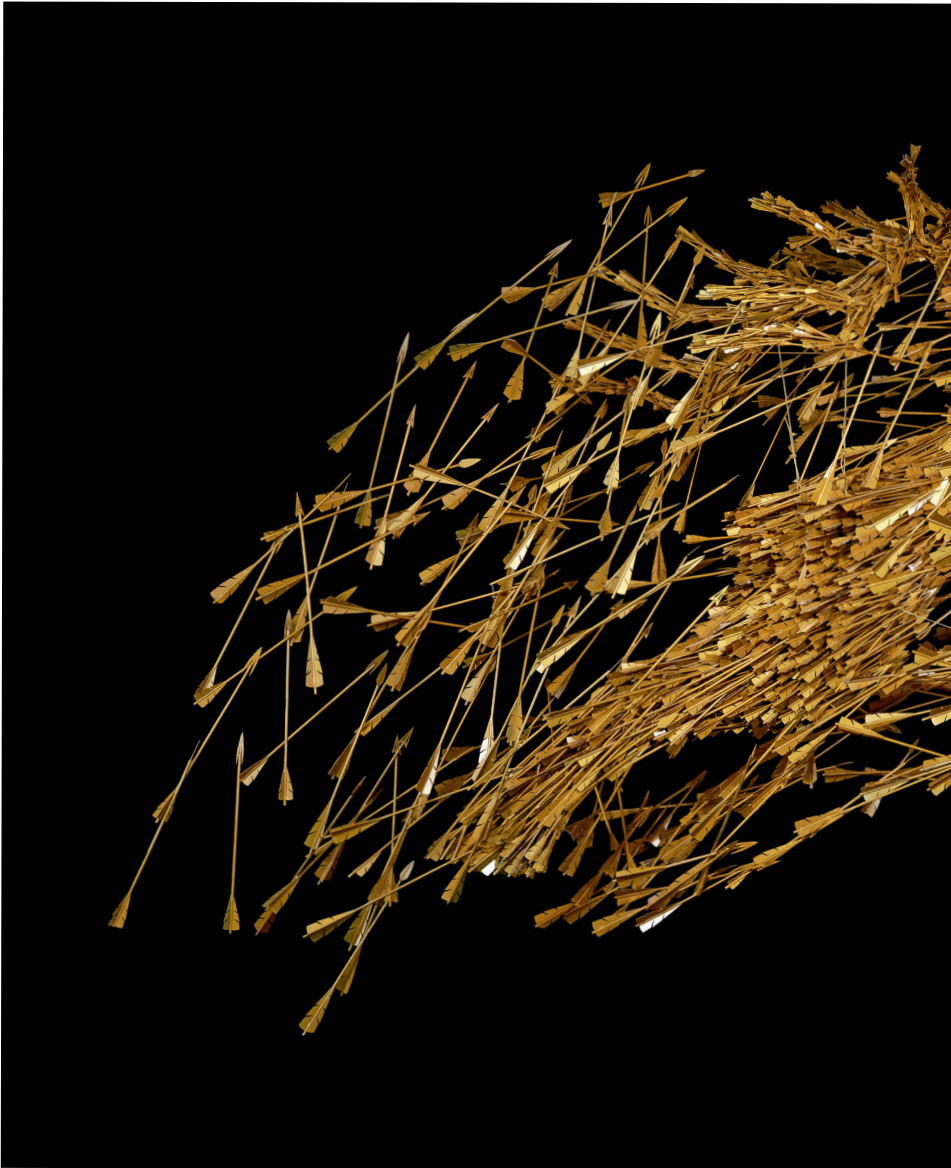
S akkor a bika elhallgatott, és felnézett rá. Nézték egymást. Előbb a céltávcsövön keresztül, majd a vadász is felemelte fejét, s egyenesen és közvetlenül a bika szemébe nézett.

- Még ne... – mondta a bika.
- Rendben... – mondta a vadász.
- Még dolgom van... – bólintott alig észrevehetően a bika.
- Tudom... – felelte a vadász.
- Köszönöm, barátom...
- Nincs mit, barátom...
- Még találkozunk...
- Találkozunk...

S a bika belépett a nádas-zsombékos fedezékébe.

A vadász még sokáig ült a lesen. Az őszi nap erős volt, átmelegítette a tisztást, az erdőt, a nádast, a levegőt, eltűntek a párák és a ködök, s átmelegedett a vadász is, bár nem igazán a naptól.

S lelke tágas vadásztermében a fő helyre került hatalmas, érett, gyönyörű trófeás bikája, amelyet képtelen volt elejteni. Ott bőg majd eztán, a maradék idők végezetéig.

Szőke Gábor Miklós: A magyarok nyilaitól ments meg, Uram, minket!

Semjén Zsolt

*Egy
a természettel*

Egy a Természettel Vadászati és Természeti Világkiállításunk egyedülálló, de nem előzmények nélkül való, hiszen az 1971-es Vadászati Világkiállítás 50. évfordulójának tiszteletére szerveztük, amit pedig annak idején az 1871-es Országos Vadászati Kiállítás centenáriumára.

2011 szeptemberében – a '71-es 40. évfordulóján – ajánlottam a magyar vadásztársadalomnak, hogy 2021-ben rendezzünk egy új világkiállítást; a 2015-ös FeHoVa-n bejelentettem, a 2016-oson pedig már tényként jelenthettem Magyarország Kormányának nagyvonalú támogatását.

Ilyen eseményt csak grandiózus módon szabad megrendezni, a maga teljességében! Mégpedig legalább két okból: egyfelől ezt követeli meg nagyszerű vadászati kultúránk, amely még Ázsiából hozott örökségünkből ered – gondoljunk a Turulra és a Csodaszarvasra vagy arra, amit Anonymus mester írt a Gesta Hungarorumban, hogy a magyarok jobb vadászok, mint más népek fiai, mert ifjaik idejük jó részét a vadászatnak szentelik. Ez az örökségünk vált teljessé Közép-Európában a Habsburg Birodalom vadászati kultúrájával, művészetével. És itt kell szólnunk

messze földön ismert és elismert legendás vadgazdálkodásunkról, ami szoros összefüggésben van '71 máig tartó hatásával.

Másfelől pedig Magyarországon vagyunk vagy hetvenezen vadászok, hétszázezren horgászok, azonkívül sok ezren sportlövők és íjászok, a vadászkuttyások és lovasok számát meg sem tudom becsülni, tehát családtagokkal együtt a magyar nemzet negyede.

De hogy méltók legyünk rá, és méltó módon rendezhessük meg a világkiállítást, ahhoz először itthon kellett méltányosan rendeznünk vadászati dolgainkat. Életszerű és ésszerű fegyvertörvényt alkottunk, véget vetettünk a vadászok és sportlövők vegzálásának, annak a mentalitásnak, ami a szocializmusból maradt, amikor az állam rettegett attól, hogy polgárainál fegyver van. Méltán lehetünk büszkék vadászati törvényünkre, ami – megkockázatom – ma a legjobb a világon: húszéves ciklussal, legalább háromezer hektáros területnagysággal, a tájegységi fővadászok rendszerével. Kistafíroztuk a – közttestületként működő – vadász kamarát, és professzionálisan megújítottuk a Nimród újságot, ami a maga nyolcvanez-

res példányszámával a legnagyobb periodika! Szimbiózisban vagyunk a CIC-vel, és nem pusztán modus vivendi kötöttünk, hanem konszenzusra jutottunk természetvédő barátainkkal, különösen az élőhelyfejlesztés tekintetében.

Az előzmények kapcsán sok-sok barátunknak tartozunk köszönettel, de én itt és most csak egyvalakinek szeretnék köszönetet mondani – más jótevőink megértését kérve –: gróf Károlyi Józsefnek, a világkiállítás első kormánybiztosának, akinek a hazai és a nemzetközi alapok lerakását, az „Egy a természettel” mottót és a zseniális logót köszönhetjük!

Az előzmények után lássuk magát a világkiállítást! Személyes megjegyzésként előrebocsátom, hogy vadászati munkámért soha egy fillért sem kaptam, csak a politikai kockázatot viselem, de erre predesztinált az, hogy egy évtizede elvállaltam az Országos Magyar Vadászati Védegylet elnökségét; és az, hogy '71-ben ott voltam apámmal gyerekként – ma is bennem él például a tanzán pavilon afrikai tróféáival –, és ez az akkori ajándék ma is kötelez.

Három szempontból is nehezebb helyzetben vagyunk, mint 1971-ben voltunk: a mainstream média és politika

vadászatellenessége, ebből következően bizonyos itteni politikusok és médiafigurák manipulációi, és a pandémia.

Szembe kell néznünk nem a zöld, hanem a sötétzöld ideológiával. Éles különbséget tudunk tenni a természetet tiszteletre méltó módon védő zöld barátaink és a sötétzöld ideológia – sokszor emberellenességbe hajló – „öko-terroristái” között. Bár furcsa, de tanulságos, hogy ez az ideológia és politika az állatok és növények tekintetében a természetre hivatkozik, miközben az ember és társadalom esetében természetellenes dolgokat propagál... *Mi a – teremtés rendjéből következő – természet rendjét védjük minden tekintetben; minden lénynek megadva a maga sajátos méltóságát – a természet rendje szerint neki kijáró módon.*

Persze nincs könnyű dolgunk ebben a természettől és annak rendjétől elszakadt világban, ahol sok gyerek azt hiszi, hogy a tehén lila, mert életében nem látott valódi tehenet, csak a Milka-csoki csomagolópapírján a lila tehenet... Vagy az őzről azt hiszi, hogy az Walt Disney Bambi, akinek persze semmi, de semmi köze se az őzhez, se a természet valóságához. *A világkiállítás küldetése az*

is, hogy választ adjon a vadászatellenes demagógiára: az ember antropológiájából eredő vadászati kultúrának, a fenntartható vadászat szabadságának és a vadgazdálkodás szükségességének és ésszerűségének a demonstrálásával!

A kiállítást a teljesség igényével rendezzük: minden, ami a vadászathoz kapcsolódik: kutyás, lovas, solymászszeregszemle, horgászat, lövész- és íjászvilágversenyek, művészet a vadászatban és vadászat a művészetben, vad- és halgasztronómia, tudományos világkonferenciák – és mindez XXI. századi technikával.

Mint a világ minden dolgában, így a vadászatban is vannak visszatetsző jelenségek, amire szükséges tennünk egy reflexiót. A klasszikus morális teológia megkülönbözteti az *actus humanust* és az *actus hominist*. Az *actus humanus* emberi cselekedet, az *actus hominis* az ember cselekedete ugyan, de nem nevezhető emberi cselekedetnek. Egy példával megvilágítva: a borhoz köthető a tokaji borpincében egy borkóstoló, de a pancsolt alkoholtól a kocsmából kitántorgó részeg is. Az előbbi *actus humanus*, az utóbbi *actus hominis*. Ugyanígy a vadászatnál gróf Széchenyi

Zsigmond vadászművészete actus humanus, a rabsicok vadpusztítása actus hominis. Megjegyzem, nem véletlen, hogy a hatvani vadászati múzeumot gróf Széchenyi Zsigmondról neveztük el. *A vadászati kultúra különlegessége, hogy az ember antropológiai sajátját egységben ragadja meg: a natúra és a kultúra összetettségében, vagyis a vadászszennvedélytől például a Hubertus-miséig!*

Nekem szegeztek a kérdést, hogy nem gondolom-e, hogy '71 kultusza a Kádár-rendszer apoteózisa? Nem gondolom! Ténykérdés, hogy a magyar vadászatnak szimbolikusan két csúcspontja volt: gróf Károlyi Lajos Tótmegyere és 1971. De ahogy Tótmegyer nem Horthy Miklós kormányzóról szól, úgy '71 sem Kádár János pártfőtitkáról. Tehát ami például József főherceghez kötődik, arra József főherceg neve kerül, amit pedig Losonci Pál lőtt, arra Losonci Pálé. Ez az esemény a vadászatról szól, nem a politikáról; nem követünk el történelemhamisítást!

Mivel a teljességet célozzuk meg, a kiállítás sokféleségének megfelelően – a vízi világtól a művészetekig – olyan kurátorokat kértünk fel egy-egy ilyen nagy terület felelőségének, akik már levezényeltek hasonló nagy projekteket.

Köszönetet mondok professzionalitásukért és – noha közülük többen nem vadásznak – magával sodró lelkesült-ségükért. Ennek is köszönhető, hogy amit Kovács Zoltán kormánybiztos úrral mondtunk, az úgy is lesz, a vadászati világkiállítás eseményein egymillió látogató lesz!*

Fontos megemlíteni, hogy gasztronómiai misszióknak tekintjük a vad- és halételek népszerűsítését és bevonását a közétkeztetésbe, hiszen ha valami, akkor a vadhús valóban bio és – nem csak marketingcímke – biztosan antibiotikum-mentes és biológiailag a legértékesebb táplálék, ami ilyen szempontból is az emberek egészségét, így nemzetünk jövőjét is szolgálja.

Világkiállításunk a fenntartható vadászat jegyében áll, ezért külön örömmel jelenthetem, hogy szinte minden eleme megmarad, mégpedig méltó helyen: a Laudato si imádság helyétől az erdélyiek által épített Kárpát-medencei pavilonon át a maga tíz tonna összegyűjtött agancsával a magyar vadászok egységét szimbolizáló, szarvasfej formázó üdvözlőkapuig, amely Keszthelyre kerül. És Budapest gazdagszik kiállításunk központi helyszínével, az újjáépített HUNGEXPO-val, amely elsőként a Nemzet-

*Több mint másfél millió lett!

közi Eucharisztikus Kongresszusnak adott otthont, aztán itt és most a Vadászati Világkiállításnak, és utána emberöltőn keresztül események százainak, szolgálva a pandémia utáni turisztikai-gazdasági újrainvitást!

Fontos ez a kiállítás, de fontosabb az a tanulság és üzenet, amit hordoz és tanít. A legfontosabb a szellemi tartalom, a természet rendje jegyében! Annak bemutatása az ember felől nézve, hogy mindannyiunk őseinek 99 százaléka vadászott, és ha nem lettek volna sikeres vadászok, akkor mi most nem lennénk itt. Tehát *az ember természetében benne van a vadászszenvedély. Ennek mai cizellált öröksége vadászati kultúránk. És annak bemutatása a természet felől nézve, hogy vadászat nélkül nem tartható fenn a vad és az erdő, a mezőgazdaság egyensúlya, de a vadvilág sokfélesége és a vad minősége sem.*

Tanulságos tapasztalati tény – Afrikától Közép-Ázsiáig –, hogy ahol megszüntetik a vadászatot, ott pusztul a vad, ahol pedig támogatólag viszonyulnak és invesztálnak a vadászatba és a vadgazdálkodásba, ott mennyiségileg és minőségileg is gyarapodik a vadállomány. Mert ha nincs legális vadászat, akkor nincs pénz a vad védelmére az

orvvadászat ellen; és mert a helyi lakosság – mint arra számtalan példa van – tűzzel-vassal-méreggel pusztítja a vadat, hogy a kis földjét megvédje. De ott, ahol vadászat, vadgazdálkodás és vadászati turizmus van, ott jut pénz vadvédelemre, és mert a vadászatból profitál, a helyi lakosság se nem tudja, se nem akarja pusztítani. Konkrét példával: Kenyában betiltották a vadászatot, így az ország nagy részén kipusztult a vad, míg Namíbia a vadászati turizmusra épít, ezért ott fantasztikus a vadbőség.

A Biblia első lapjain olvashatunk arról, hogy *Isten az embert a világba mint egy kertbe helyezte, hogy művelje és gondozza azt. Tehát – a Szentírás szerint – két tévedést követhet el az ember: az egyik, ha kirabolja, nem becsüli meg a természetet. Ez ma a gátlástalan ipari lobbis, amelyik ipari parkká tenné a világot, lebetonozna minden talpalatnyi helyet. A másik tévedés, ha sorsára hagyjuk környezetünket, mert akkor abból nem kert, hanem dzsumbuj lesz. Ahogy a kertész gondozza a kertet, úgy kell nekünk a ránk bízott erdőt, mezőt, vadállományt gondozni. Ezért szoktam azt a hasonlatot használni, hogy *ami a kertész kezében a metszőolló, az az igaz vadász vállán a puska.**

Az 1971-es budapesti Vadászati Világkiállítás inspiráló hatása a mai napig érződik. Adja Isten, hogy a mi „Egy a Természettel” Vadászati Világkiállításunk vadászati kultúránkban, vad- és természetgazdálkodásunkban olyan gyümölcsöt teremjen, hogy ha majd utódaink 2071-ben újra vadászati világkiállítást rendeznek, ők is élvezhessék!

Tisztelet a vadnak, üdv a vadásznak, hódolat a Teremtőnek!

Egy a Természettel

